

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 321.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgalideval-shoot-idm139862322317328/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

- forskællige principper, således i mod tid hos den fr. filosof R. Descartes (1596-1650). – *sokratisk(e)*: Der henvises til Platons *Sokrates' Forsvarstale* 21d. Jf. *Platon. Skrifter* (...) (se n.t.s. 80). Bd. 1.
- 208 *Fod*: g.l. da. længdemål; 1 f. = ca. 31 cm.
- 209 *de tre Legemers Problem*: se n.t.s. 117. – *det store Pan(s)*: her lig altet, jf. n.t.s. 106. – *Demokritos* (ca. 460-380 f.Kr.): gr. filosof. Kendt er hans atomteori, hvor han forestillede sig, at alt bestod af udelelige (atomos) smådele og det tomme rum. Atomerne bevæger sig hele tiden og kan indgå (midlertidige) forbindelser med hinanden. – *Aon(s)*: verdensalder.
- 210 *Nietzsche, Friedrich* (1844-1900): ty. filosof. Det anførte citat er en let omskrivning af aforisme nr. 210 i værket *Jenseits von Gut und Böse* (1886).
- 211 *at sætte sit Liv til for at vinde det*: Matth. 16,25. – *experimentum crucis*: lat. afgørende eksperiment. *Crux* betyder kors; udtrykket har således også betydningen: korsets eksperiment, og peger her på Jesus. – *teistisk(e) eller panteistisk(e)*: teorier om Guds væsen og forhold til verden. Ifølge den p. teori er Gud lig med altet.
- 212 *Darwin, Charles* (1809-1882): eng. naturforsker, grundlægger af udviklingslæren. Ifølge denne udvikler de forskellige biologiske former sig i stadig strid, idet de bedst egnede overlever og forplanter sig. – *Ahriman*: se n.t.s. 100, *Zoroaster*. – *Empyrium*: lat. empyreum. Efter middelalderlig opfattelse den øverste, ubevægelige himmel, Guds og englens bolig. – *Jeg er i Menneskets Indre* (...): ej lokaliseret.
- 214 *Newton, Isaac* (1642-1727): eng. naturvidenskabsmand. I sit hovedværk fra 1687, *Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica* (=Naturvidenskabens matematiske grundlæggende), sammenfattede han sin tids fysiske indsigt i matematisk sprog og udformede dermed det, der blev kaldt den klassiske fysik. – *oratorisk*: hvad der vedrører talekunsten; veltalende. – *Jeg er i Menneskets Indre* (...): se n.t.s. 212. – *Sandheden taler* (...) og citatet s. 223 (*Besidder du* (...)) er ikke lokaliseret i Thomas a Kempis: *Kristi Efterfølgelse* og er næppe af ham, men kan være Dalgas' egne sammenfatninger af tankegange hos T. a K.
- 215 *Vær først sandheds mod dig selv*: jf. Shakespeares drama *Hamlet* (1602) 1,3 i E. Lernbøckes og V. Østerbergs oversættelser, begge fra 1887. – *Frygt fremfor alt* (...): Sætningen sammenfatter frit et krav, Platon (se n.t.s. 80) i sine værker om den gr. filosof Sokrates (479-399 f.Kr.) flere steder lader Sokrates stille, f.eks. i *Sokrates' Forsvarstale*. Jf. *Platon. Skrifter* (...). Bd. 1. – *vestalisk lid*: det rom. samfunds hellige ild, vogtet af de kyske præstinder, vestalinderne.
- 216 *brynde(syg)*: begær.
- 217 *Reveille*: morgenvækningsignal for soldater. – *Brod og Fisk*: Mark. 6,30-44.
- 218 *som Paulus af Fængslet*: Paulus ville ikke forlade fængslet hemmeligt, men åbenlyst og ifølge lov og ret. Ap. Gern. 16,35-40. – *Denne Tids Dage* (...): ej lokaliseret; skønt bibelsk farvet skyldes tekststedet nok Dalgas selv.
- 220 *Fingre i Naglebærene*: henryder til den vantro discipel Thomas, der skal